

- одержання паю у разі виходу з кооперативу в порядку та строки, визначені його статутом;

- одержання достовірної та повної інформації про фінансово-господарську діяльність кооперативу;

Також по такій же аналогії, можна виділити такі групи обов'язків членів виробничих кооперативів:

- основні - дотримання статуту та виконання рішень органів управління кооперативу (ч.2 ст.99 ГК України, ст.12 Закону України «Про кооперацію»); виконання своїх зобов'язань перед кооперативом, сплата визначених статутом кооперативу внесків (ст.12 Закону України «Про кооперацію»);

- що впливають із визначенням членства - обов'язок брати трудову участь у діяльності виробничого кооперативу;

- обов'язок формувати фонди кооперативу (ст.98 ГК України, ст.27 Закону України «про кооперацію»).

Отже, дослідивши положення закону, можна дійти до висновку, що він має низку прогалин та недоліків. Також не можна погодитись з його положеннями, про те що тільки перші з перерахованих обов'язків є основними. Вже те, що вони названі у законі, становить їх у ряд основних. Як бачимо, у законодавстві не приділено достатньої уваги при визначенні обов'язків членів виробничих кооперативів. Це негативним образом впливає на економічний розвиток зазначених суб'єктів господарювання, адже, як справедливо зазначалось у літературі, обов'язки членів кооперативів направлені на забезпечення інтересів самих кооперативів. Тому на мою думку потрібно, удосконалити законодавство України, а саме Закон України «Про кооперацію» та достатньо окресли всі права та обов'язки членів виробничого кооперативу.

Список використаних джерел:

1.Запорожець А.М Аграрне право: учеб. Пособие/А.М Запорожець.- Х.:Консум,1997.-108 с.

2. Вовк Ю.А. Колхозное трудовое правоотношение. - М.: «Юридическая литература», 1972. - 248 с.

3. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 року // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18, №19-20, №21-22. – Ст.144

4. Закон України «Про кооперацію» від 10 липня 2003 року N 1087-IV[Електронний ресурс <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1087-15>]

Історія становлення, розвитку та актуальні питання правового регулювання некомерційних суб'єктів господарювання

Бегуш Н.В., студент магістратури ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук *Загорняк Н.Б.*

Некомерційні організації відіграють важливу роль у формуванні сучасного громадянського суспільства. Задоволення потреб суспільства, пов'язані із релігією, освітою, науковою діяльністю, мистецтвом, спокон віків зумовлює розвиток некомерційної господарської діяльності. Некомерційне господарювання визначається як самостійна систематична господарська діяльність, що здійснюється суб'єктами господарювання, та є спрямованою на досягнення економічних, соціальних та інших результатів без мети одержання прибутку. Все більш помітним стає внесок

некомерційних суб'єктів господарювання у вирішення загальнонаціональних та локальних завдань, пов'язаних з розвитком економіки та соціальним захистом населення. Їх діяльність забезпечує не лише функціонування великої кількості об'єднань громадян, але й виступає помітним елементом ринкової системи.

Історія розвитку правового статусу некомерційних суб'єктів господарювання поділяється на такі етапи: 1) X–XII ст. – прийняття християнства та виникнення й поширення перших некомерційних суб'єктів на українських землях; 2) XVI–XVII ст. – виникнення українських релігійно-національних організацій – церковних братств, початок біржової торгівлі (період найбільшої активності); 3) XVIII–XIX ст. виникнення меценатства; 4) початок XX ст. – період розвитку благодійної діяльності; 5) радянські часи України (30-90 рр. XX ст.) – публічно-правові засади некомерційної діяльності; 6) за доби незалежності України – подальший розвиток та вдосконалення правових засад діяльності різноманітних суб'єктів господарювання [5, с. 168-172].

Некомерційні суб'єкти господарювання, на наше переконання, завжди виступали необхідним соціальним інститутом, сприяли ефективному розвитку економічних відносин, розповсюдженню впливу регіонів на світовий ринок, захисту торгово-промислових економічних інтересів, економічному розвитку держави, оздоровленню міжнародних торговельних зв'язків.

У науковій літературі некомерційний суб'єкт господарювання визначений як «легітимний суб'єкт господарювання, що здійснює діяльність, спрямовану на досягнення економічних, соціальних і інших цілей (задоволення релігійних потреб, участь в політичному житті країни, формування органів влади, захист соціальних, економічних, релігійних, вікових, творчих, спортивних та інших прав і інтересів громадян), передбачених Конституцією України, законами і міжнародними договорами, для здійснення суспільно корисної діяльності в сфері добродійності, культури, науки, екології, мистецтва, охорони здоров'я, фізкультури і спорту тощо, якщо ця діяльність спрямована на досягнення суспільно корисного результату» [6, с. 185]:

Найбільш усталеними на практиці є такі організаційно-правові форми негосподарських організацій

– об'єднання громадян (добровільне громадське формування, створене на основі єдності інтересів для спільної реалізації громадянами своїх прав і свобод). Об'єднання громадян, незалежно від своєї назви (рух, конгрес, асоціація, фонд, союз, тощо) визнається політичною партією або громадською організацією. Правовою основою господарської діяльності об'єднань громадян в Україні є Закон України «Про громадські об'єднання» [2, Ст.1]

– релігійна організація (утворюється з метою задоволення релігійних потреб громадян сповідувати і поширювати віру і діє відповідно до свого статуту (положення)). Релігійними організаціями в Україні є релігійні громади, управління і центри, монастирі, релігійні братства, місіонерські товариства, духовні навчальні заклади. Господарсько-правовий статус цих організацій закріплений у Законі України «Про свободу совісті та релігійні організації» [3, Ст. 7].

– благодійний чи інший некомерційний фонд, у тому числі громадська організація (організація, яка не має членства та створена з метою виробництва екологічної, оздоровчої, спортивної, культурної, освітньої й наукової діяльності, творчий союз, політична партія, науково-дослідна установа, вищий навчальний заклад III-IV рівнів акредитації, який внесений до Державного реєстру наукових установ, заповідники, музеї-заповідники). Правовий статус благодійних фондів регламентується Законом України «Про благодійну діяльність та благодійні організації» [4, Ст.1].

– пенсійний фонд, кредитна спілка, об'єднання співвласників багатоквартирних будинків, професійні спілки тощо.

Можна зробити висновок, що проблематика правового статусу некомерційних суб'єктів господарювання наростає у зв'язку із усе зростаючою комерціалізацією суспільного життя, включення в економічний обіг великого кола юридичних осіб. Це вимагає нового підходу до системної побудови господарсько-правових норм, визначаючих статус таких суб'єктів. Діяльність некомерційних організацій потребує подальшого реформувannya та удосконалення механізмів функціонування, оскільки на сьогодні вони не справляються з основними функціями, покладеними на них. Постає питання можливості створення Законодавчого акту який буде групувати некомерційних суб'єктів в одне ціле та розмежувати їх правовий статус, адже кожен з вище перерахованих суб'єктів регулюється низкою нормативно-правових актів.

Список використаних джерел:

1. Господарський кодекс України : Закон України від 16 січня 2003 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – №18, №19-20, №21-22. – Ст.144.

2. Про громадські об'єднання: Закон України від 22 березня 2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 1. – Ст.1.

3. Про свободу совісті та релігійні організації: Закон України від 23 квітня 1991 р. // Відомості Верховної Ради України. – 1991. – № 987-XII. – Ст.7.

4. Про благодійну діяльність та благодійні організації: Закон України від 05.07.2012 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2012. – № 25. Ст.1.

5. Машковська Л. В. Про підстави, передумови, похідні та супутні відносини у сфері некомерційного господарювання / Л. В. Машковська // Вісник господарського судочинства. – 2012. – № 3. – с. 168-172.

6. Господарське право: [підручник] / О.П. Подцерковний, О.О. Квасницька, А.В. Смітюх та ін.; За ред. О.П. Подцерковного, – Х.: Одиссей, 2010. – 640 с.

Проблеми визначення поняття «некомерційної господарської діяльності»

Ващенко К.С., студент магістратури ННІПП НАВС

Науковий керівник: кандидат економічних наук *Загорняк Н.Б.*

На сьогодні в українському законодавстві відсутнє єдине визначення, що б поширювалося на всі організації, які діють у некомерційному секторі. В різних законодавчих актах застосовуються такі визначення: некомерційне товариство (ст. 85 Цивільного кодексу України), суб'єкт некомерційного господарювання (ст. 53 Господарського кодексу України), неприбуткова організація (ст. 130 Господарського кодексу України), неприбуткові підприємства, установи та організації (п. 14.1.121 Податкового кодексу України). [1; с. 7-8]. Так, ст. 85 Цивільного кодексу України вказує, що неприємницькими товариствами є товариства, які